

THEELEN, Nicolas, publicist, redenaar, toneel-schrijver (Bilzen 25 juni 1848 - Tongeren 2 juli 1918).

Vader van Frans Theelen. Bij het uitbreken van de schooloorlog in 1879 nam Nicolas Theelen ontslag als staatsambtenaar bij de Registratie om des te vrijer te kunnen strijden voor de morele, culturele en sociale verheffing van zijn volk. Hij leidde de St.-Maternus-drukkerij te Tongeren en stichtte de weekbladen *Het Algemeen Belang*, *De Gazet van Hasselt*, *Gazet van Genk*, *De Gazet van Sint-Truiden*, *Onze Kempen* en *Limburg*. Van 1883 af was hij bestuurslid en van 1905 tot aan zijn dood voorzitter van het Davidsfonds te Tongeren. Hij organiseerde in 1903 leesavonden om het „schoon lezen” te bevorderen en stuurde samen met 30 anderen een verzoekschrift aan het Parlement, opdat het voorstel-Coremans onverminkt zou worden ingediend en aangenomen. Bij feesten en congressen trad hij op als gevierd redenaar, die uitstekend Nederlands sprak. In de door hem uitgegeven *Roman voor allen*-reeks, schreef hij volksromans, hij stichtte de toneelgroep *De Witte Lelie* en schreef een reeks toneelstukken. In 1907 hield hij een merkwaardige rede over het Tooneel in de steden. Hij beschouwde het Vlaams toneel als een middel tot culturele verheffing en tegelijk tot correct beoefenen der moedertaal. Hij was sterk gekant tegen toneelopvoeringen in dialect en prees het toekennen van bijzondere punten voor beschaafde uitspraak.

WERKEN: *Moedertaal* (1884); - *Spriet en Spruit* (toneel, 1893); - *Harmonie* (1898); - *Op een haartje na* (1898); - *Ontboezeming* (1899); - *Vaandelgroet* (1899); - *De Anarchist* (bekroond in de Nederlandse Toneelwedstrijd te Gent, 1899); - *Feestrede op 13 juli 1902 uitgesproken bij de 600ste verjaaring van de Gulden Sporenslag* (1902); - *Valse Goden - Valse Munt - Moederliefde* (toneel, 1902); - *Lof der Boomen* (1905); - *Tooneel in de steden* (1907); - *Iets over Vlaamsche zang* (1905).

LITERATUUR: J. Wassenberg, *Nicolas Theelen, een grote figuur uit het Limburgs Toneelverleden*, in *De Tijdspiegel* (maart 1953); - Jubelnummer van *Het Belang van Limburg* (7 mei 1953).

JOZEF JAGENEAU